

Starptautiskās Krimas platformas trešā parlamentārā samita dalībnieku kopīgais paziņojums¹

Atzīmējot Starptautiskās Krimas platformas parlamentārās dimensijas darbības uzsākšanas trešo gadadienu,

ņemot vērā Starptautiskās Krimas platformas kopīgo deklarāciju, kas pieņemta Kijivā 2021. gada 23. augustā, kopīgos paziņojumus, ko sniedza Starptautiskās Krimas platformas otrā samita dalībnieki 2022. gada 23. augustā, Starptautiskās Krimas platformas trešo samitu, kas notika 2023. gada 23. augustā, Starptautiskās Krimas platformas ceturto samitu, kas notika 2024. gada 11. septembrī, un rezultātus, ko devis Starptautiskās Krimas platformas pirmais un otrais parlamentārais samits, kas notika attiecīgi 2022. gada 25. oktobrī Zagrebā un 2023. gada 24. oktobrī Prāgā, kā arī Starptautiskās Krimas platformas pirmo un otro Melnās jūras drošības konferenci, kas notika attiecīgi 2023. gada 12.–13. aprīlī Bukarestē un 2024. gada 14.–15. aprīlī Sofijā,

atsaucoties uz visām saistītajām ANO Ģenerālās asamblejas rezolūcijām, tostarp 2014. gada 27. marta rezolūciju 68/262 “Ukrainas teritoriālā integritāte”, 2022. gada 2. marta rezolūciju ES-11/1 “Agresija pret Ukrainu”, 2022. gada 24. marta rezolūciju ES-11/2 “Agresijas pret Ukrainu humanitārās sekas”, 2022. gada 12. oktobra rezolūciju ES-11/4 “Ukrainas teritoriālā integritāte: Apvienoto Nāciju Organizācijas Statūtu principu aizstāvēšana”, 2022. gada 14. novembra rezolūciju ES-11/5 “Turpmāka tiesiskās aizsardzības līdzekļu un atlīdzināšanas nodrošināšana saistībā ar agresiju pret Ukrainu”, 2023. gada 23. februāra rezolūciju ES-11/6 “Apvienoto Nāciju Organizācijas Statūtu principi, kas ir pamatā visaptverošam, taisnīgam un ilgstošam mieram Ukrainā”, 2024. gada 11. jūlija rezolūciju 78/316 “Ukrainas kodoliekārtu, tostarp Zaporīžjas atomelektrostacijas, drošība un aizsardzība”, 2022. gada 15. decembra rezolūciju 77/229 “Cilvēktiesību situācija pagaidu okupētajā Krimas Autonomajā Republikā un Sevastopoles pilsētā, Ukrainā”, 2023. gada 19. decembra rezolūciju 78/221 “Cilvēktiesību situācija pagaidu okupētajās Ukrainas teritorijās, tostarp Krimas Autonomajā Republikā un Sevastopoles pilsētā”, kā arī uz ANO Cilvēktiesību padomes 2022. gada 4. marta rezolūciju 49/1 “Cilvēktiesību situācija Ukrainā saistībā ar Krievijas agresiju”, 2022. gada 12. maija rezolūciju S-34/1 “Cilvēktiesību situācijas pasliktināšanās Ukrainā Krievijas agresijas ietekmē”, 2023. gada 4. aprīļa rezolūciju 52/32 un 2024. gada 4. aprīļa rezolūciju 55/23 “Cilvēktiesību situācija Ukrainā Krievijas agresijas ietekmē”, kā arī uz Apvienoto Nāciju Organizācijas Augstā cilvēktiesību komisāra biroja un Neatkarīgās starptautiskās izmeklēšanas komisijas Ukrainas jautājumā ziņojumiem, kā arī uz Eiropas Padomes Ministru komitejas 2024. gada 10. jūnija lēmumu CM/Del/Dec(2024)1500/2.5 un 2023. gada 4. oktobra lēmumu CM/Del/Dec(2023)1477/2.4 “Krievijas Federācijas agresijas karš pret Ukrainu un tā ietekme uz cilvēktiesību situāciju Krievijas Federācijas pagaidu kontrolētajās vai okupētajās Ukrainas teritorijās”, kā arī tās iepriekšējiem lēmumiem šajā jautājumā,

atkārtoti apliecinot mūsu nelokāmo atbalstu Ukrainas suverenitātei, neatkarībai, vienotībai un teritoriālajai integritātei tās starptautiski atzītajās robežās saskaņā ar 1991. gada Ukrainas neatkarības deklarāciju,

¹ Tiek ņemts vērā, ka dažu parlamentu un palātu priekšsēdētāji, kā arī EDSO Parlamentārās asamblejas pārstāvji, ievērojot konstitucionālos un regulatīvos ierobežojumus, nevar tieši pievienoties būtiskiem politiskiem paziņojumiem, un tāpēc nav uzskatāms, ka tie pauduši atbalstu visām kopīgā paziņojuma daļām. Tomēr savu parlamentu un palātu vārdā tie atzīst izvirzīto jautājumu būtiskumu, ierosinot konkrētus risinājumus. Turklāt Dānijas, Somijas, Islandes, Norvēģijas un Zviedrijas parlamentu pārstāvji šajā samitā kopumā atbalsta šā paziņojuma saturu, taču uz tiem attiecas konstitucionāli/juridiski ierobežojumi, kas liedz parakstīt dokumentus, kurus varētu uzskatīt par saistošiem parlamentam un/vai valstij.

konsekventi neatzīstot Krievijas centienus nelikumīgi anektēt Krimas Autonomo Republiku un Sevastopoli, kā arī daļas no Ukrainas Doneckas, Hersonas, Luhanskas un Zaporīžjas reģioniem un uzsverot, ka tādējādi Krievija klaji pārkāpj ANO Statūtu mērķus un principus, tieši apdraud starptautisko drošību un nopietni ietekmē noteikumos balstīto starptautisko kārtību,

atbalstot Ukrainas neatņemamās tiesības uz paš aizsardzību un to savu teritoriju atbrīvošanu, kuras Krievija pagaidām ir okupējusi neprovocētās, nepamatotās un nelikumīgās pret Ukrainu vērstās pilna mēroga militārās agresijas gaitā,

godinot pagaidām okupēto Ukrainas teritoriju, tostarp Krimas Autonomās Republikas un Sevastopoles, iedzīvotājus par drosmi, ko tie apliecina ar savu nelokāmo pretošanos agresoram par spīti okupācijas varas praktizētajai iebiedēšanai un draudiem,

atzīmējot, ka vēl aizvien nerimstošā Krievijas bruņotā agresija pret Ukrainu ir kļuvusi par cēloni neskaitāmiem starptautisko tiesību, tostarp cilvēktiesību un starptautisko humanitāro tiesību, normu un principu pārkāpumiem, kā arī cilvēktiesību pārkāpumiem un pagaidām okupēto Ukrainas teritoriju, tostarp Krimas, iedzīvotāju tiesību aizskārumiem,

atzinīgi vērtējot un turpinot iedzīvināt 2024. gada 15.–16. jūnijā Šveicē notikušā pirmā globālā miera samita atziņas kā svarīgu soli ceļā uz noteikumos balstītas starptautiskās kārtības atjaunošanu un visaptveroša, taisnīga un ilgstoša miera panākšanu Ukrainā,

ņemot vērā Ukrainas prezidenta piedāvāto Uzvaras plānu, kura mērķis ir izbeigt karu un bruģēt ceļu uz otro Globālo Miera samitu, kurā tiktu atjaunots starptautiskajās tiesībās balstīts taisnīgs miers, un aicinot savas valdības un citas līdzīgi domājošas valstis rūpīgi izpētīt iesniegto plānu, lai veicinātu tā īstenošanu,

uzsverot, ka visa Krievijas karaspēka izvešana no Ukrainas teritorijas un pagaidām okupēto teritoriju, tostarp Krimas Autonomās Republikas un Sevastopoles, deokupācija un atdošana Ukrainas kontrolē ir būtisks priekšnoteikums tam, lai Krievijas agresijas karš pret Ukrainu tiktu izbeigts un reģionā tiktu iedibināts taisnīgs un ilgstošs miers,

godinot to Krimas tatāru piemiņu, kuri gājuši bojā padomju totalitārā režīma īstenotajā 1944. gada deportācijā, un cenšoties novērst šādu traģēdiju atkārtošanos,

ņemot vērā Igaunijas Republikas, Latvijas Republikas, Lietuvas Republikas, Polijas Republikas parlamentu un Kanādas parlamenta Pārstāvju palātas lēmumu atzīt padomju totalitārā režīma 1944. gadā īstenoto Krimas tatāru deportāciju par genocīdu,

ievērojot Padomes 2024. gada 17. jūnija lēmumu līdz 2025. gada 23. jūnijam atjaunot sankcijas, ko Eiropas Savienība ieviesa, reaģējot uz Krievijas Federācijas īstenoto nelikumīgo Krimas un Sevastopoles aneksiju,

mēs, Krimas platformas parlamentārās dimensijas dalībnieki, visstingrākajā veidā nosodām šādas Krievijas Federācijas darbības:

- nelikumīgo, neprovocēto un nepamatoto Krievijas agresijas karu pret Ukrainu, Krievijas raķešu un dronu uzbrukumus Ukrainas civiliedzīvotājiem, civilajai infrastruktūrai un visām Ukrainas pilsētām;
- jebkādu tā saukto referendumu un vēlēšanu rīkošanu pagaidām okupētajās Ukrainas teritorijās, tostarp Krimas Autonomajā Republikā un Sevastopolē, jo šie pasākumi nav likumīgi, to rezultāti nav spēkā un tiem nav nekāda juridiska spēka;
- jebkādu tā saukto parlamentāro struktūru izveidi pagaidām okupētajās Ukrainas teritorijās šādu "vēlēšanu" rezultātā;

- šādu nelikumīgu “vēlēšanu” rezultātā deputāta pilnvaras ieguvušu personu iekļaušanu Krievijas Federācijas Valsts domē;
- pastāvīgos cilvēktiesību un starptautisko humanitāro tiesību normu pārkāpumus pagaidām okupētajās Ukrainas teritorijās, tostarp Krimas Autonomajā Republikā un Sevastopolē;
- civiliedzīvotāju, žurnālistu un cilvēktiesību aktīvistu politisku vajāšanu, civiliedzīvotāju nolaupīšanu un aizturēšanu, atņemot tiem saziņas iespējas, spīdzināšanu, necilvēcīgu un pazemojošu izturēšanos un daudzus citus starptautisko tiesību pārkāpumus, kas novēroti arī pagaidām okupētajās Ukrainas teritorijās, tostarp Krimas pamatiedzīvotāju tiesību pārkāpumus;
- Ukrainas civiliedzīvotāju, tai skaitā bērnu, piespiedu pārvietošanu un deportāciju uz Krievijas teritoriju, tur praktizēto Ukrainas bērnu nelikumīgo adopciju un nacionālās piederības maiņu, tostarp uzspiežot viņiem Krievijas pilsonību;
- apzinātas darbības, kas tiek veiktas ar mērķi iznīcināt pagaidām okupēto Ukrainas teritoriju vietējo iedzīvotāju nacionālo identitāti, paražas un kultūru, atņemot viņiem dzimto valodu un kultūru;
- ukraiņu un vietējo Krimas tatāru vajāšanu un diskrimināciju, viņu likumīgo pārstāvības struktūru aizliegšanu un kriminalizēšanu, tādējādi liedzot viņiem iespēju brīvi paust, saglabāt un attīstīt savu identitāti un uzturēt un attīstīt savu kultūru bez jebkādiem viņu pašu gribai pretējiem asimilācijas mēģinājumiem;
- Krievijas īstenoto Krimas pussalas militarizāciju, kas apdraud Melnās jūras un Azovas jūras reģiona drošību un stabilitāti, negatīvi ietekmē kuģošanas brīvību un globālo pārtikas nodrošinājumu.

Mēs paziņojam par saviem nodomiem:

- parlamentārā līmenī turpināt un palielināt atbalstu Ukrainai, sniedzot tai nepieciešamo politisko, finansiālo, militāro un diplomātisko palīdzību, lai tiktu atjaunota tās suverenitāte un teritoriālā integritāte starptautiski atzītajās robežās, kas ietver arī Krimas Autonomo Republiku un Sevastopoli, saskaņā ar 1991. gada Ukrainas neatkarības deklarāciju;
- nacionālo parlamentu kompetences ietvaros atbalstīt un īstenot Ukrainas prezidenta Volodimira Zelenska Miera formulu kā vienīgo efektīvo miera panākšanas plānu Ukrainas teritoriālās integritātes atjaunošanai un visaptveroša, taisnīga un ilgstoša miera garantēšanai Ukrainā un reģionā;
- sniegt visaptverošu atbalstu starptautiskajai izmeklēšanai saistībā ar kara noziegumiem, cilvēktiesību pārkāpumiem un noziegumiem pret cilvēci, ko Krievijas okupācijas struktūras pastrādājušas pagaidām okupētajās Ukrainas teritorijās, tostarp Krimas Autonomajā Republikā un Sevastopolē. Krievijai ir jāsamaksā par tās nodarīto kaitējumu un postu. Mēs esam apņēmušies panākt vainīgo saukšanu pie pilnas atbildības un palīdzēt Ukrainai saņemt kompensāciju par zaudējumiem, bojājumiem un kaitējumu, kas tai nodarīti Krievijas agresijas gaitā, un atbalstīt visus saskaņotos starptautiskos centienus šajā jomā, jo īpaši attiecībā uz Ukrainai nodarīto zaudējumu reģistru;
- atbalstīt sankciju ieviešanu un turpmāku pastiprināšanu pret Krievijas Federāciju, lai izdarītu uz to spiedienu, kā arī novērstu tās mēģinājumus apiet sankcijas ar trešo valstu palīdzību;
- pēc iespējas veicināt visu politieslodzīto un citu pret Ukrainu vērstās Krievijas Federācijas agresijas kontekstā ieslodzīto civilpersonu, tostarp Irinas Danilovičas, Vladislava Jesipenko, Seirana Salijeja, Servera Mustafajeva, Emira Useina Kuku, Irinas Horobtsovas, Halinas

- Dovgopolas, Serveta Gazijeva, Ameta Suleimanova, Asana Ahtemova, Aziza Ahtemova, Apaza Kurtameta un citu, atbrīvošanu; nosodīt patvaļīgu apcietināšanu un apcietināto turēšanu pretlikumīgos, ar necilvēcīgu attieksmi un spīdzināšanu saistītos apstākļos, kas jau ir noveduši pie aizturēto nāves gadījumiem un neatgriezeniskas veselības pasliktināšanās;
- aicināt starptautiskās uzraudzības institūcijas, jo īpaši Apvienoto Nāciju Organizāciju, Eiropas Padomi un Eiropas Drošības un sadarbības organizāciju, darīt visu iespējamo, lai turpinātu uzraudzīt cilvēktiesību situāciju pagaidām okupētajās Ukrainas teritorijās, tostarp Krimā;
 - aicināt UNESCO un tās struktūras, kas koncentrējas uz kultūras objektu aizsardzību, pastiprināt modrību, aizsardzības pasākumus un apdraudēto kultūras objektu uzraudzību Krimā;
 - mudināt Starptautisko Sarkanā Krusta komiteju, ANO Spīdzināšanas novēršanas komiteju, ANO Cilvēktiesību padomi un visas citas attiecīgās starptautiskās struktūras turpināt un pastiprināt centienus nodrošināt labākus apstākļus Krievijas aizturētajiem Ukrainas civiliedzīvotājiem un karagūstekņiem un vēltīt pūliņus tam, lai apzinātu visu aizturēto Ukrainas pilsoņu atrašanās vietas;
 - aicināt pasaules parlamentārās struktūras atteikties no sadarbības ar Krievijas parlamentārajām struktūrām un delegācijām, kuru sastāvā ir personas, kas deputāta pilnvaras saņēmušas pagaidām okupētajās Ukrainas teritorijās, tostarp Krimas Autonomajā Republikā un Sevastopolē, Krievijas varas iestāžu sarīkoto nelikumīgo “vēlēšanu” rezultātā;
 - veicināt ciešāku sadarbību starptautiskajās organizācijās un citās platformās, lai stiprinātu kopīgās spējas vērsties pret Krievijas Federācijas hibrīddraudiem, tostarp propagandu un dezinformāciju, saistībā ar tās agresiju pret Ukrainu;
 - turpināt 1944. gada Krimas tatāru deportācijas upuru piemiņas pasākumu veikšanu;
 - veicināt Starptautiskās Krimas platformas darbību tās dažādajās dimensijās līdz brīdim, kad pagaidām okupētās Ukrainas teritorijas, tostarp Krimas pussala, atgriezīsies Ukrainas kontrolē, un izmantot platformas potenciālu, lai konsolidētu starptautiskos centienus, kas vērsti uz Krimas Autonomās Republikas, Sevastopoles un citu pagaidām okupēto Ukrainas teritoriju reintegrāciju, atjaunošanu un ekonomikas atveseļošanu;
 - pieprasīt, lai Krievijas Federācija nekavējoties pārtrauc karadarbību, atbrīvo visas pagaidām okupētās Ukrainas teritorijas un lai tiktu atjaunota Ukrainas teritoriālā integritāte un suverenitāte tās starptautiski atzītajās robežās, kas ietver arī Krimas Autonomo Republiku un Sevastopoli;
 - atturēties no jebkāda kontakta ar tā sauktajiem Krievijas okupācijas spēku pārstāvjiem, kuri darbojas pagaidām okupētajās Ukrainas teritorijās;
 - pastiprināt vēšanos pret Krievijas Federācijas mēģinājumiem aktivizēt ekonomiskos, loģistikas un citus kontaktus ar pagaidām okupētajām Ukrainas teritorijām;
 - veikt pasākumus, lai mazinātu Krievijas ekonomisko potenciālu un spēju turpināt bruņoto agresiju pret Ukrainu.

Pieņemts Rīgā, Latvijas Republikā

2024. gada 24. oktobrī